

ВЕСТНИКЪ ЗА УЧЕНИЦИТЪ ОТЪ ШУМЕНСКА УЧЕБНА ОКОЛИЯ

Петъ броя годишно.

Всѣки брой 1 левъ.

Списватъ уредници учители.

Разрешенъ отъ Областната дирекция въ Шуменъ — № 1020 отъ 3. II. 1937 г.

СЪОБЩЕНИЯ

1) Съ настоящия брой в. „Слънчо“ влиза въ четвъртата си година. Вѣренъ на своята програма, той и презъ тази година ще даде на читателитѣ си хубави разкази, приказки, стихотворения и ученически творби; ще се застъпва нашата литература, миналото ни и пр.

Ето защо, ние се обръщаме къмъ нашитѣ читатели и сътрудници да ни подкрепятъ въ това дѣло, като не само разпространяватъ и четатъ вестника, но да ни пращатъ и свои произведения.

2) в. „Слънчо“ закѣснѣ въ своето излизане съ 1—2 месеца, но това не зависѣше отъ редакционния комитетъ. Обещаваме, че съ съдействието на г. г. учителитѣ и ученицитѣ отъ гр. Шуменъ и околията да изпълнимъ своя дългъ, като, за напредъ, вестни-

кътъ редовно ще излиза.

3) Занапредъ материали, които се отнасятъ до вестника, да се изпращатъ до Симеонъ Ал. Симеоновъ, учителъ I прогимназия, а суми да се изпращатъ до Илия Недевъ, учителъ при у-ще Нанчо Поповъ гр. Шуменъ.

4) Отъ настоящия брой по 11 — 15 вестника изпращаме до градоветѣ въ Южна Добруджа. Умоляватъ се г. г. учителитѣ, които сж получили тия вестници, да ни съобщятъ, желаятъ ли да получаватъ занапредъ вестника. Сега изпратенитѣ вестници сж даромъ.

5) Редакцията на в. „Слънчо“ честити на своитѣ читатели Свѣтитѣ Христови празници и новата 1941 година, като имъ пожелава весело прекарване и щастливи бѣжднини. в. „Слънчо“

М. Минева.

ПЪРВАЧЕ

Нѣма вече залъгалки — хвърлихъ куклитѣ си малки. Заю, тарлю и мечока, жално гледатъ ме съ мишока.

Котето ми пѣкъ игриво, сълази рони — сжщо живо — Що ли Лена не играй? Всичко има си и край.

Азъ съмъ вече ученичка. Ставамъ рано самъ самичка. Вмѣсто кукли и игралки, вземамъ моливъ и тетрадки.

И да пиша се научихъ, чанта за това получихъ. Имамъ блокче и боички — съ тѣхъ рисувамъ тѣзъ ржички.

Сбогомъ, милички игралки! За дечица сте ми малки. Ваша Лена е първаче, догодина пѣкъ втораче.

Славчо Красински

Единъ отъ младитѣ наши поети, синъ на учителско семейство, се е родилъ на 25 декемврий 1907 г. въ гр. Фердинандъ. Отрасналъ между учители, изъ дивната природа край Огоста, той, още 19 годишенъ, написва стихосбирка „Изстрелъ“, а по-късно излиза и сбирката му „Пролѣтенъ гостъ“, съ която той се утвърждава като поетъ и писател и за която на времето получи награда отъ Съюза на българскитѣ писатели.

Красински написа и детски и юношески стихове разкази, като „Крачуланъ и Караманъ“ и „Момичето с райския гласъ“.

Още твърде младъ — сега начеватъ неговитѣ най-зрѣли и плодотворни години, Красински обещава да даде твърде много за българската литература и въобще за българската книжнина.

Сл. Красински

ПРЕЗЪ СНѢГОВЕТЪ ЗА ХЛѢБЪ

Предъ Бѣдни вечеръ

Това се случи въ ония години, когато нашитѣ бащи заминаха да бранятъ Родината ни отъ чужди хора. Ние съ майка ми оставахме сами. Азъ дърпахъ раницата на татка, плачехъ, молѣхъ го:

— Остани при насъ — самички сме! Татко погали коситѣ ми.

— Искашъ ли чужди хора да влѣзатъ въ къщата ни?

— Не ща!

— Ако отида да я пазя, ще плачешъ ли още?

— Нѣма да плача.

И той замина.

Останахме съ майка и дветѣ ми малки братчета. Дойде мразовитата зима, дърветата се покриха съ скрежъ, заприличаха на бѣли сурвачки; вѣтърътъ пищѣше въ коминя, хижата ни се напълни съ димъ.

Наближаваше Коледа. Помалкиятъ ми братъ питаше:

— Майко, ще ми донесе ли Дѣдо Коледа обувки?

— Ще, синко!

— И на мене, нали? — попита най-малкиятъ. — И на тебе.

Тя се обърна гърбомъ

къмъ насъ и почна да бърше очитѣ си. Азъ приближихъ до нея:

— Майко!

— Нищо, мое дете, нищ ми нѣма. Но тя плачеше. Видѣхъ само какъ треперятъ раменетѣ ѝ, шепитъ на сухитѣ ѝ ржце захлугаха очитѣ. На другия денъ преди Коледа, майка ми пригърна и заговори тихо:

— Ти нали си голѣмъ!

— Голѣмъ съмъ.

— Страхъ ли те е отъ нѣщо?

— Отъ нищо — нали съмъ съ тебѣ!

— Слушай тогава: ще ситидемъ до другото село при леля ти. Тя ще ни даде две торби съ бѣл брашно, и сирене ще ни даде. За бѣдника, рабра ли?

— Разбрахъ. Ние нѣмаме ли си? Тя се оглед и, като видѣ, че нѣма малкитѣ край насъ, прошепни:

— Нѣмаме, мое чедо! Н

ти нѣма да кажешъ н братчетата си?

— Нѣма, майко!

Нѣщо заседна въ гърлото ми; тя милваше главата

Следва на 2 стр.

ДѢДО КОЛЕДА

Бѣли порти отворете,
Дѣдо Коледа срещнете,
че ви носи много дари,
води гости — коледари!

Да попѣятъ на стопани,
да поскачатъ както лани,
че да бждатъ все засмѣни
и като божуръ червени...

Да сж живи, да сж здрави,
всѣки злото да забрави.
Да сж пълни вси хамбари
съ пшеница — златни дари.

Да натегнатъ вредъ лозята
съ грозде — радостъ за сърдцата,
че да свѣтнатъ пакъ душитѣ
на Росица катъ водитѣ...

Бѣли порти отворете,
Дѣдо Коледа срещнете!
Ей, изгрѣва въ небесата
на Иисуса нашъ звездата!

Недѣлко Тинчевъ.

Графъ Левъ Николаевичъ Толстой е роденъ въ 1828 год. въ с. Ясна поляна (Тулска губерния) и умрѣлъ въ 1910 год. Той е единъ отъ най-големитѣ руски писатели и учители. Съ своето дѣло, чрезъ творенията и личния си животъ той създаде цѣло учение.

Останалъ на 15 години сиракъ, неговитѣ младини сж изпѣстрени съ много и интересни приключения: участвува въ двубой, бива учителъ, студентъ, офицеръ, странствува изъ много държави, учителъ за възрастни, но никога не престаналъ да пише, даже и когато се оженва и има 13 деца, той

е сжшо писателъ, проповѣдникъ, общественикъ.

По-важни неговии творения сж: „Война и миръ“, „Смъртта на Иванъ Ильичъ“, „Крайцерова соната“, и голѣмъ брой приказки и морални поучения.

Дълбокъ и упоритъ проповѣдникъ, мощенъ писателъ и силна личностъ.

Неговитѣ съчинения сж преведени на български. Отъ всички чужди писатели, творенията на Толстой се четатъ най-много у насъ. Нашитѣ дълбоки признавания къмъ голѣмия славянски ученъ, писателъ и учителъ.

С. Симеоновъ.

Презъ снѣговетъ за хлѣбъ

Продължение отъ 1 стр.

ми и азъ усѣтихъ една топла сълза на челото си. Вънъ валѣше едъръ снѣгъ. Нѣколко врабчета кацнаха на побѣлѣлата вишня и се сгушиха въ перушината си. Снѣгътъ застилаше селото; уличкитѣ и хижитѣ побѣлѣха, стрѣхитѣ станаха низки, низки до земята. Майка извика по-малкитѣ братчета.

— Слушайте, деца — ние съ бацьо ви отиваме при Дѣдо Коледа да му кажемъ, какво да ви донесе. Ще се върнемъ довечера за бѣдника. Ще стоите въ кѣщи и нѣма да се карате. Тѣ ни гледаха съ опулени, радостни очи. Когато излѣзохме на двора, майка се отби подъ сайвана и взе торбитѣ; увити въ кърпа. Азъ разбрахъ, че тукъ ги е скрила, да не видятъ малкитѣ. И тръгнахме. Мекиятъ снѣгъ валѣше все така едро и бавно; краката ми, увити въ дебелѣ навуца, потъваха въ дълбокия снѣгъ по пѣтя. Наоколо бѣше тихо, толкова тихо, че се чуваше, какъ вали снѣгътъ. Една лека мъгла забулваше баиритѣ и дърветата, отъ коминитѣ кротко се разнасяше синиятъ димъ, нѣкъде грачеше гарванъ. Мушналь ржце въ джобоветѣ си, азъ съ мъжа газѣхъ снѣга, а майка вървѣше мълчаливо. Само отъ време на време ме питаше:

— Студено ли ти е, чедо? — Не.

Какъ ще ѝ кажа — нали отиваме за брашно: хлѣбъ и бѣдникъ да имаме въ кѣщи. По пѣтя срѣщахме шейни, впрѣгнати въ побѣлѣли отъ снѣгъ биволи, подъ чергилата надничаха сгущени жени и деца. Скоро се отбихме отъ пѣтя и поехме пѣтеката по снѣжния баиръ. Тукъ сж минавали хора, но едриятъ снѣгъ бързо затрупва следитѣ. Край насъ баирътъ бѣше цѣлия затрупанъ, само следи отъ птичи крачка личеха и понѣкога се мѣркаше ощо по-затрупанъ храстъ. Едва изваждахъ краката си отъ снѣга. Следъ дълго ходене превалихме баира и видѣхъ долу, отъ другата му страна, сгущеното село, потънало въ димъ и мъгла. Тамъ живѣше леля ми.

Снѣгътъ престана, грѣйна хладно слънце, изъ селото кукуригаше пѣтелъ. Влѣзохме въ затоплената хижка на леля, посрещнати отъ роднинитѣ.

— Какъ си тръгнала въ това време?

— Какво да правя? — нѣма прашинка брашно.

— Господи! И детето си повела...

— Той вече е голѣмъ. Нали, чедо?

Тя ме погледна — всички се загледаха въ менъ. Отъ

калпачето ми капѣше разтопенъ снѣгъ, странитѣ и ушитѣ горѣха. Ядохме съ майка и още веднага тръгнахме обратно.

— Отдѣхнете си, кжде бързате?

— Чакатъ ни малкитѣ. Нали довечера е бѣдни вечеръ? Самички останаха. Майка праметна дветѣ пълни торби презъ рамената си, азъ се увихъ пакъ и поехме по високия баиръ. Леля ни изпрати донѣкъде, посочи ни пѣтя и се върна. Изведнѣжъ извика подире ни:

— Все къмъ онова дърво, на върха дето е! Натамъ вървете, пѣтя да не сбъркате! Майка вървѣше напредъ, наведена отъ тежкитѣ торби по стрѣмния баиръ, врата ѝ се бѣше опъналъ, отъ устата ѝ струеше топла пара. Дълбокиятъ снѣгъ правѣше мжеченъ вървежа ѝ; тя често се подхлѣзваше и падаше по колѣне въ снѣга. Не видехме, кога падна мъгла. Баирътъ изчезна. Предъ очитѣ само сива, гжста мъгла, изъ която се чуваха гласоветѣ на кучета и граченето на врани.

— Виждашъ ли дървото, чедо!

— Не го виждамъ.

Тя вървѣше превита, опънала вратъ, задѣхана. Нищо се не вижда. Ние вървимъ, а накъде отиваме, не знаемъ. На крачка отъ насъ мъгла — студена, тежка мъгла. Вървѣхме дълго, майка падна веднажъ и така остана въ снѣга. Азъ се разплакахъ, мжчехъ се да я повдигна, обикаляхъ край нея, но тя едва дишаше отъ умора и само ме гледаше съ широки уморени очи.

— Чакай, чедо, сама ще стана...

— Можешъ ли?

— Ехъ, нека поотпочина, ще стана. Помжчихъ се да сваля торбитѣ, но тя хвана ржката ми, почна да я милва, цѣлуваше я и тихо шепнеше:

— Мило мое дете, мѣничко мое... Следъ малко едва можа да стане — краката ѝ до колѣната бѣха облепени съ снѣгъ. Азъ я спрѣхъ:

— Чакай, майко, снѣгътъ да отгърся Свихъ ржка въ скжсания си ржавъ и почнахъ да изтривамъ снѣгатъ отъ краката ѝ. Тръгнахме пакъ. Пакъ нищо се не вижда. Ставаше тъмно вече, мъглата се сгжсти. Азъ треперѣхъ. Господи, — молѣхъ се азъ — бѣдни вечеръ е сега, помогни ни да стигнемъ дома!

— Какво шепнешъ, мило? — попита ме майка, като изви вратъ къмъ мене.

— Моля се, майко, моля се.

Тя продължи. Задуха зълъ, леденъ вѣтеръ, едри шепи замръзнахъ снѣгъ ни шибаха по лицата. Съвсемъ изгубихме пѣтя. Мъглата почна да става синя, после бавно се стъмни. Накжде да вървимъ? Вѣтерътъ се усили, блѣскаше ни назадъ,

пищѣше. Изведнажъ дочухме продължителенъ страшенъ вой:

— А-у-у-у!

Майка спрѣ, като заледена срѣдъ тъмния баиръ и, глухо прошепна: „вълци!“ Азъ се спуснахъ къмъ нея:

— Какво е това? А? Какво вие?

— Кучета, чедо! И ме притисна до себе.

— Не сж кучета! Вълци сж това! Прегърнахъ краката ѝ и треперѣхъ.

— А-у-у-у! — се чу по-наблизо. Тогава тя се изправи и почна да вика силно, разплакано и страшно:

— Хор-а-а! Нѣма ли хора наблизо! Вълци ще ни изядѣтъ. Хор-а-а! Вълчиятъ вой приближаваше къмъ насъ, майка извика пакъ, падна на колѣне въ снѣга и почна тихо, тихо молитва, вдигна глава къмъ мъгливото небе. Отъ очитѣ ѝ се стичаха сълзи, замръзваха веднага, вѣтерътъ развѣваше коситѣ ѝ и отнасяше молитвенитѣ думи изъ снѣжната земя.

Скоро се обадиха човѣшки гласове, залаяха кучета и вълчето виене замлѣкна, загуби се. Изъ гжстата мъгла и тъмнината излѣзоха едри, рунтави мжже въ кожуси, газѣха снѣга и спрѣха при насъ:

— Пѣтя сте загубили. И добре, че извика, а то, вълци...

Тѣ не довършиха. Взеха торбитѣ отъ гърба на майка ми, поведоха ни следъ тѣхъ и ни подслониха въ кошаритѣ. Ние още треперѣхме отъ студъ и страхъ. Майка нѣмаше думи да имъ благодари. Топлата хижка ни съживи. Едри кучета, клекнали до насъ, ни гледаха съ умни очи, хората ни изпроводиша до пѣтя. Не ходихме много. Азъ спрѣхъ майка си:

— Дай ми едната торба!

— Малъкъ мой, не можешъ я носи.

— Мога!

Тя ме цѣлуна. Азъ едва крачехъ. Торбата ме удряше отзадъ по краката. До колѣне потъвахъ въ снѣга. Когато вдигнахъ глава, предъ насъ, въ низината, свѣткаха газеничета, лаеха кучета, нѣкъде мучеше крава.

— Не е ли това село, майко?

— То е. Стигаме вече. — Виждашъ ли, че га да нося торбата? Тя притисна въ полата прѣститѣ ѝ ровѣха коситѣ ми. Вечерта влѣзохме на нашата хижка. Майка ти остави торбитѣ въ жгѣ на пруста, изправи се въздѣхна:

— Охъ, Господи, бландаря Ти!

Малкитѣ ни срещнаха весели викове:

— Какво казахте да донсесе?

— Всичко, всичко, мидечица.

Цѣла нощъ не спаж. Огнището гори, пращи жаравата, котлето се люлю на черната верига и кък. Майка ни поведена черк.

Тиха, бѣла нощъ. Черк. та свѣти и сякашъ ангепѣха за Рождество Хрстово.

Есенни минзухари

Есень броди изъ горитѣ, шари, гизди кжтъ следъ

Есень позлати тревитѣ, минзухари цѣвнаха на в

Минзухари сини съ бледи

тжжни както есеннитѣ д

Кжсатъ, китятъ детскитѣ

нѣжно галятъ... но уви

Нѣма топлата милувка,

нито пѣснитѣ на пролѣтъ

нѣма слънчева цѣлувка

вредъ царува есеньта.

Жалятъ минзухари сини,

крѣятъ тѣ, на тазъ зем

О, жадуватъ ласки ми

както всичкитѣ цвѣта!

Мине

Най-горещитѣ мѣста по свѣта сж:

1. Въ Африка — държавата Либия — гр. Азизиа 58°

2. Въ Америка (Съед. щатъ) — областъта Калифорния Мъртва долина 58°

3. Френска Сахара — И Салахъ 55°

4. Въ Азия — държавата верна Индия — гр. Джакобъ 50° и гр. Багдадъ 52°

Горнитѣ температури сж мѣрени на сѣнка презъ месавгустъ.

Изъ разказа „Серафимъ“ — Й. Йовковъ
Рисунка отъ Георги Кожухаровъ, уч. II кл. — Шуменъ

Лоша снаха

Народна приказка

Едно време имало една майка, синъ и снаха. Кога отивалъ на работа, синътъ всѣкога заржчвалъ на жена си да гледа добре и да почита свекърва си — майка му. Булката казвала, че я почита и ще я почита като своя майка. А тя често хлѣбъ не ѝ давала да яде, а я карала да изприда всѣки день по три вретена прѣжда, сетне да поиграе хоро и да попѣе пѣсень, та най-последно да даде едно коматче сухъ хлѣбъ.

Синътъ всѣкога питалъ жена си, дали гледа и почита добре майка му, а тя му отговаряла: „Какъ не? Охъ, що ме питашъ? — Почитамъ я и я имамъ като майка!“ Той питалъ и майка си: „Мамо мари, гледа ли те добре и почита ли те снаха ти?“ Старата я било страхъ да каже истината на сина си — после кжде ще иде отъ снаха си.....

Така много време се работѣло дома му, и старата много време теглила голѣми мжки отъ снаха си, а никакъ не казвала на сина си, горката! Най-сетне, единъ день на старата накупѣло, не могла да търпи и да крие повече отъ сина си, та кога я попиталъ пакъ: „Какво правишъ майко, съ снаха си?“ — тя му отговорила: „Ако искашъ, синко, да разберешъ, какъ поминавамъ съ снахата, скрий се единъ день въ долапа, да видишъ съ очитѣ си, та да разберешъ.“

Отъ този отговоръ синътъ се съмнилъ, че не ще е добъръ поминѣтътъ вжщи, та единъ день вмѣсто да отиде на работа, той се скрилъ въ долапа, безъ да разбере жена му, и цѣлъ день седѣлъ вътре скритъ, (въ долапа) за да види, какво ще стане. Не се изминало много време и той самъ видѣлъ неволята на майка си.

Снахата и свекървата се дѣли въ стаята и предѣли. На старата се прияло хлѣбъ и казала на снаха си: „Дай ми троха хлѣбъ, снахо, да си хапна, че ми се яде!“

— Пукни тука, преди! — отговорила ѝ налутена снахата. — Не си изпреда още вретената! Какъ ще ти дамъ хлѣбъ? Да пукнешъ отъ него!

Старата пакъ ѝ се жално примолила:

— Дай ми, мари снахо, троха хлѣбецъ да хапна, че съмъ гладна; старъ човѣкъ съмъ!

— Пукни тука, изпреди вретената! — повторила ѝ снахата.

Най-последно старата свекърва изпреда тритѣ вретена, та пакъ се помолила на снаха си да ѝ даде едно парче хлѣбъ:

— Ето, мари снахо, снахичко, напѣлнихъ тритѣ вретена, дай сега да си хапна!

— Стани сега, поиграй малко хоро, — рекла ѝ снахата, — попѣй ми една пѣсень, ако искашъ да ти дамъ!

Старата пакъ мило ѝ се молѣла:

— Кжде мога азъ, мари снахо да играя хоро! Азъ съмъ старъ човѣкъ!

— Пукни, тресни, стани поиграй! Ти знаешъ, ако искашъ да ти дамъ да ядешъ, — рекла снахата, — ще играешъ.

А синъ ѝ, скритъ въ долапа, все слушалъ и мълчалъ.

Най-сетне старата станала да играе хоро и да пѣе пѣсень. Тя хванала да играе съ дветѣ ржце дигнати и да пѣе:

— Ето така, море синко, всѣки день! Ето така, море синко, всѣки день! Ето така — за едно парче хлѣбецъ, всѣки день!

— Що така пѣешъ, мари вещице недна? — извикала снахата.

— Ами какъ, мари снахо? Не знамъ друго, — отговорила ѝ горката свекърва

и почнала пакъ да пѣе: „Ето така, море синко, всѣки день!“..

Снахата се ядосала и дигнала хурката да удари свекървата по-главата!...

Мжжъ ѝ дотогава слушалъ и гледалъ, мълчалъ и търпѣлъ, чакалъ да види докрай всичко, какво ще стане. А когато видѣлъ, че жена му дигнала хурката да удари свекърва си по главата, тогава не можалъ повече да се стърпи, излѣзълъ отъ долапа, хвърлилъ се върху жена си, хваналъ я за врата и съ сжщата хурка, що дигнала

тя да удари свекърва си, той съ една ржка, като я държалъ за врата, съ другата — хурката, въртѣлъ билъ, та ѝ намѣстилъ коститѣ ѝ, навсѣко удряне, ѝ казвалъ: „Така ли почиташе майка ми, като майчица?“ Тогава тя му се молѣла да ѝ прости, падала на колѣне предъ него и свекърва си и се кѣлнѣла, че вѣче ще я почита. Оттогава почнала да почита свекърва си, като майка.

Народна мудростъ
= поговорки =

Пословици

* Ако искашъ да ти е мирна главата, не я туряй въ торбата.
* Ако до двадесетъ години човѣкъ не е млада, до тридесетъ не е умна, до четиредесетъ не е богатъ, никога вече

не става такъвъ.

* Брада сива, глава дива.
* Виното отъ лоза, млѣко отъ коза.
* Времето човѣка краси и времето го пакъ грози.
* Гдето пѣятъ много пѣтгли, тамъ късно съмва.
* Гърди отъ камѣкъ, сърдце отъ воскъ.
* Деньтъ се смѣе на нощната работа.
* Дето дума не помага, тамъ опитай и тояга.
* Единъ гробъ е за сиромаша и за болярина.

Гатанки

* Денемъ слуга — нощемъ го сподарка.
* Червено яре отъ вѣтре му козината.
* Бѣли кокошки подъ стена лежатъ.
* Вържа го — ходи, отвържа

Нашитѣ
свѣченія

МАЙКА

Влаженъ и мъгливъ есененъ день бѣше сподавилъ селоло. Навънъ валѣше ситенъ дъждъ. Капкитѣ се удряха о прозорцитѣ и се стичаха надолу.

Баба Цана стоеше до прозореца и гледаше тжжната картина на есенята. Тя се послуша. Не чу нищо.

— У, кжде ли е отишедъ пакъ Велю? Що ли се забави? Той нѣщо не веселъ и тжженъ стана на последѣтъ. Защо ли е замисленъ? Па май и страхотни слухове започнаха да се носятъ изъ село. „Война ще има“ — думатъ хората.

— Велю, Велю, ти ли си, синко?

— Азъ съмъ, азъ съмъ, мале.

Тя излѣзе да го посрещне и отъ вратата го отрупа съ хилеи въпроси:

— Кжде бѣше? Защо се забави?

Той все мълчеше. Бѣше се умислилъ много. Въ стаята настѣпи тишина. Велю прѣвъ я наруши.

— Мале, утре заминавамъ.

Следва на 4 стр.

го — седи.

* Ако бѣхъ нагоре ходила, не щѣхъ скала остави.

* Червенъ дѣдо заключенъ седи.

* Сива кобила по ливада пасе.

* Еленъ по море плуваше — ни море се мжеше, ни еленъ се давѣше.

* Шарена тояга у брѣгъ лежи.

* Самъ дѣдо кжца носи.

Живко Т. Станчевъ

РОДОЛЮБЕЦЪ

На свѣтлата паметъ на баща ми, копнѣлъ до издѣхването си да види ДОБРУДЖА освободена.

— Ти чу какво каза учителтъ на митинга: „Свършено е...“

— Хмъ, лае си на аба той! Жителитѣ на Силистра, развълнувани отъ вестта, че града имъ споредъ Петербургския протоколъ трѣбва да се се отстапи на Ромъния, бѣха отслужили молебень въ черква и съ хоругви въ народно шествие излѣзоха на голѣмия площадъ да изразятъ високо своето неодобрение да бждатъ предадени на съседната държава. На всички лицата бѣха помрачени отъ мжка и недоволство, душитѣ — предъ въпросъ: какъ, защо, каква е вината ни? Въ този тържественъ, тжженъ мигъ единъ младъ учителъ се реши да бжде откровенъ. „Въпросътъ е решенъ, може би. Единственото спасение не е въ молитвата и негодуването ни, а въ последното застъпничество на правителството; ако е успѣшно... иначе, свършено е...“

Преди това женитѣ и тѣхнитѣ дружества се събираха. И тѣ решиха, че е чудовишно, и че за да влѣзе ромънска войс-

ка въ града, трѣбва да мине презъ труповѣтъ имъ.

Въпрѣки това, понеже погледитѣ на женитѣ се движатъ по предметитѣ, буля Захари-вица много добре разбираше, че думитѣ на учителя сж прави. Ала бай Захари не даваше да се помисли такова нѣщо. За него имаше право, справедливост, сила, нѣщо по-високо, което женитѣ не разбиратъ. Предъ него стоеше собствениятъ му подвигъ презъ 1885 година, когато бѣше още младъ и сега прѣзъ 1913-та главолонитѣ победи на една войска, която сломи за изненада на свѣта господарската империя, че сега единъ вчерашенъ учителъ или пѣкъ жена му ще решаватъ...

Съ легнала като камѣкъ мжка предъ неизвестното заспи-ваха жителитѣ на града и, като се събуждаха, виждаха, че не имъ е по-леко. И не само че мжката имъ не намалява, но се прибави и нова. Докато очакваха проявление и миръ, завръщане на мжжетѣ, войната се поднови. Което съседитѣ правеха тукъ, бившитѣ ни

съюзници го правѣха отг-тъкъ.

И пакъ буля Захари-вица си отвори устата и продума: „Не е на добро, пакъ война!“

— Не разбирашъ ти! — отговаря бай Захари. Затуй ли сме се били, тѣ да взематъ. Като пресѣкатъ охотата на ония, и тия нѣма да искатъ.

Буля Захари-вица въздѣхна. Всѣки изкаше тѣй да е, но какъ ще бжде?

Настанаха горещини. Мжжетѣ все още не се завръщаха. Новинитѣ ставаха все по тревожни. Бай Захари упорствуваше. Българска сила е то, и срещу четирма пакъ сила е, тя ще надвие. Не може да не надвие, той я знае, както знае себе си.

Понесоха се още по-лоши слухове. Вестницитѣ се умѣлчаха. Нѣкакъвъ облакъ се надвеси надъ челото на бай Захари, Буля Захари-вица го гледа и не смѣе да му каже що мисли. Нѣкои вече събиратъ вързопи и се уплѣтватъ навжтре въ страната. Раздразнение обхваща всички, но никой не иска да се признае.

„Твърдостъ, — мисли си бай Захари. Предателство е да нѣмашъ вѣра въ своитѣ, измѣна е да бѣгашъ отъ родната земя!“

Единъ день съседката имъ

закрѣще:

— Идатъ, идатъ, мари! — Кои, кои идатъ? — Власитѣ, кои! Господъ да ги убие!

Видѣли ги по височинитѣ и сега сж вече въ града. Не е вече лъжа, сведоха глави нашитѣ, сковаха уста. Вървятъ изъ улицитѣ — броятъ стѣпкитѣ си. Нѣкакъвъ срамъ ги обзема, не смѣятъ двама помежду си да се погледнатъ. Всѣки изкоско търси пѣтната си врата, да влѣзе дома си — тамъ между четири стени да гледа свободно и спокойно.

— Идатъ, влѣзли вече въ града, — обръща се съ въздишка къмъ мжжа си буля Захари-вица.

Бай Захари седи на чердака си замисленъ. Предъ погледа му се ниже нашата история, събитие следъ събитие, превратности, възходи, спомени

— Нашитѣ ли идатъ? — отвръща късно и провлечено бай Захари.

— Какъ нашитѣ? Власитѣ сж въ града вече, — троснато и шепнишкомъ го упрѣква жена му.

— Не може да бжде, — спокойно и ясно възражава бай Захари.

— Какъ не може да бжде?

— Не, нашитѣ нѣма да имъ позволятъ.

— Боже мой, какъвъ човѣкъ — шепне буля Захари-вица.

— Хмъ, ще оставятъ нашитѣ власитѣ да влѣзатъ въ земята имъ... Какво знаешъ ти? Знаешъ ли шо е български войникъ? Да му се паднатъ... на прахъ ще ги обърне!...

Буля Захари-вица разбра. Захлопна пѣтната врата и мълчна. Онѣмъ и бай Захари. Цѣлъ день седи на чардака си, пленникъ въ дома си. Не говори, но веждитѣ му се вдигатъ и спускатъ, ржцетѣ му махатъ — разговаря мислено. Понѣкога излиза и се връща съ измачканъ български вестникъ, който вади изъ джоба си. Отъ где го взелъ, жена му не смѣе да пита, за да не се разчуе. Бай Захари плахо го отваря и чете, обръща, препрочита. Вестникътъ олицетворяваше родната, свободата му. Най-неочаквано той повикваше буля Захари-вица и шепнишкомъ ѝ внушаваше: „Слушай какво пише: Добруджа е българска земя. Казахъ ли ти азъ тебе? Не може да бжде! Нашитѣ не я даватъ! Хмъ, български войникъ... знаешъ ли?“

Вънъ, на улицата, съ натъкнати ножове, въ синьо-сиви униформи сновѣха ромънскитѣ патрули.

(Следва)

— Гдѣ? — попита баба Цана.

— На война, на война, мале!

У, що хоратишъ, синко, що ме плашешъ? Бива ли тѣй да ме лѣжешъ?

— Не те лѣжа, — отвърна сухо той.

На сутринта баба Цана съ китка цвѣта въ рѣка и сълзи на очи изпрати своя единственъ синъ на война.

Мина се доста време. Една сутринъ, стрина Райковица намина край бабини Цанини и се отби да я види що прави. Тя я завари отпустната върху сламеното легло, задавена въ сълзи. Въ рѣката си държеше нѣкаква измокрена книга.

— Що ти е, бабо Цано?

Тя ѝ разправи, че е получила писмо отъ Велю. Той ѝ пишелъ, че е добре и сега имъ предстояла решителна атака. Каза ѝ още, че писмото дошло за три седмици, а по-рано идвало за петъ — шестъ дни.

— Може да е убитъ вече! — изхълца баба Цана.

— Той е юнакъ, бабо Цано! Богъ ще ти го поживи! Недей плакака! Чу ли? Богъ е добъръ!

Минаваха днитѣ. Българската непобедима войска жѣнѣше победа следъ победа. Баба Цана живѣеше съ надежда, че Велю не е убитъ, ще се върне и то скоро. А тамъ на западъ войната бѣше въ разгара си. Бушуваше като стихия. Не щадѣше никого и отнѣмаше скѣпи и невинни жертви.

Велю не бѣ между живитѣ. Стихията на войната не пощади и него. Хладниятъ му гробъ се намираще нейде изъ красивитѣ полета на Македония. Надъ братската могила, въ която бѣше погребанъ, стърчеше врѣчупенъ дървенъ кръстъ, който показваше, че тукъ сѣ погребани християни, гордитѣ български воители, синоветѣ на гордиятъ Балканъ, които положили коститѣ си предъ олтаря на отечеството и доказаха на свѣта, що може храбриятъ български войникъ.

Кирилъ А. Банковъ уч. отъ III кл. — Шуменъ

ЗАДАЧИ

Задача I.

Кой градъ яде най-много?

Задача II.

Въ кое лѣкарство се криятъ две наши планини?

Задача III.

Кое лѣкарство крие цвѣтъ и думата госпожа на испански езикъ?

Задава:

Василъ Ат. Милановъ II кл. Шуменъ

Добруджа е свободна

Тихо бѣше въ стаята ни. Легнали бѣхме да си починемъ. Очитѣ ми бѣха ползатворени, когато изведнажъ забиха камбанитѣ. Повдигнахъ си главата и попитахъ, защо биятъ. Едно момиче, което бѣше легнало на отсрещното легло, ми отговори, че това била камбаната за четири часа. Когато погледнахъ, часовникътъ бѣше два и половина. Погледнахъ презъ отворения прозорецъ и забѣлявахъ, че народа по улицитѣ вървѣше бързо, и по лицата имъ се четѣше радостъ. Камбанитѣ по-силно и потържествено биеха, а азъ не знаехъ, какво става. Изведнажъ отъ долния коридоръ на зданието ни, се чува викове: „Ура Добруджа е наша!“

Веднага мислитѣ ми се пренесоха тамъ далечъ въ златна Добруджа, кждето сега нашитѣ мили братя добруджанци плачатъ отъ радостъ. Цѣли 22 години тѣ сѣ страдали подъ румънското робство. Колко много сѣ били измѣчени! О! азъ знамъ, защото съмъ родена въ робство.

„Помня, какъ моитѣ родители сѣ плакали предъ румънскитѣ чокои (така наричаха тѣзи, които владѣха много земи, и които вземаха данъка отъ населението) молѣха ги да не ни взематъ покѣщнина. Законъ е, че, ако не си платишъ данъка за цѣлата година, взематъ една кола и прибиратъ всичко по-хубаво въ кѣщата и не го даватъ до тогазъ, до когато не се плати данъка. Но това за мене не бѣше мѣжа. Моитѣ родители страдаха отъ това. Моята мѣжа бѣше друга. Бѣхазатворени българскитѣ училища. Принудена бѣхъ да уча румънски. Въ училището ни учеха да обичаме Румъния. Азъ не я обичахъ, защото въ мене кипи българска кръвь.

Когато се връщахъ въ кѣщи, вземахъ единствената останала българска книга — песнопойка. И дълго гледахъ буквитѣ, които бѣха непознати за мене, но мили. Молѣхъ майка си да ме научи. Тя съ радостъ сѣдаше до мене и буква по буква се научихъ да чета и малко да пиша. Тя често ми приказваше за българскитѣ царе, казваше ми, че не трѣбва да се страхувамъ и срамувамъ да се наричамъ „българска“.

Въпрѣки страданията на българитѣ, тѣ не сѣ забравили своятъ езикъ и речъ.

Излѣзохъ на вѣнъ. Какъ радостно тупкаше сърдцето ми! О откога чакахме ние този день! Отъ единъ месецъ все чувахъ да приказватъ, че не ще я дадатъ доброволно, а много кръвь ще да се пролѣе. Взехме си я, защото е наша. Ние не искаме чуждото, а своето. Богъ ния възвърна.

И на 7 септемврий 1940

щастлива година вече всички произнасяме тѣзи хубави и радостни думи: „Добруджа е свободна!“ Следъ мѣчителни години, изгрѣ пакъ слънцето на свободата надъ българския народъ. „Ура!“, — викаха войницитѣ. „Ура!“, — викахме и ний, децата. Камбанитѣ биеха тържествено, а вѣтърътъ разнасяше тѣхния звѣнъ далечъ въ Златната Добруджа.

В. Янкова III кл. — Шуменъ.

Какъ пишатъ нашитѣ писатели

Добруджа лѣте

Хубава, равна Добруджа — дваждъ по-хубави нивята! До гдето око назърта, нивя се стелятъ скласили — човѣшки рѣстъ избуяли. Никжде сѣнка отъ дървче — море е сякашъ около-врѣстъ, море отъ жита, овесъ, рѣжъ, ечемикъ и кукурузъ...

Слънцето се снечаваше назаникъ. Тихъ вѣтрецъ изви надъ нивя, и натежали класове се запреливаха въ буйни талази кѣмъ безпредѣлни крайнини. А чулулиги въ превара, сякашъ, сетна пѣсенъ да си допѣятъ, една презъ друга повисоко въ сияни лазури се възематъ, една следъ друга вити пѣсни по-гласовито подемаатъ.

Отъ страна, изъ низки синури, по-засмѣно назадничаяхъ ралички, макове, подрумче, неувѣха и колко още безименни билки и цвѣта — сѣщински живи гирлянди.

А тамъ, откъмъ засѣчени долини, царски друмъ срѣдъ нивята се бѣлей, съ телеграфни стѣлбове, по които лястовички чеврѣсто прикацватъ и кръщени пѣсни припѣватъ.

Въ небето плувна нѣкжде облаче, като изкѣпанъ бѣлъ лебедъ. Въ бездѣнната висъ се понесоха захласнати чулулиги, като че облачето да достигнатъ. Лудо се застрѣлкаха лекокрили лястовички. А около цвѣтята прехвъркватъ пѣ-

Български ГЛАЗА

Ребуси

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

Водоравно и отвесно:

- 1) Поетъ, революционеръ.
- 2) Църковни одежди.
- 3) Дѣбилно вещество.
- 4) Марка пишуща машина.
- 5) Занаятъ.

В. Милановъ II кл. Шуменъ

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

- 1) Рѣка въ Русия.
- 2) Първия човѣкъ на земята.
- 3) Покѣщнина въ мн. число.
- 4) Последната дума отъ молитвата.

Загадка:

Име съмъ на занаятие. първитѣ ми две букви сѣ рѣка въ Русия, като махнемъ последната буква, става облѣкло, а последнитѣ ми две букви сѣ мѣрка за поврѣхнина.

Задава:

Маринъ Савовъ II кл. Шуменъ

Кратки Вести

* Жителъ на с. Алфатаръ, Силистренска околия, успѣлъ презъ 1918 година, да укрие 906 месингови гилзи за снаряди които той прибралъ отъ бойното поле, преди още ромѣнитѣ да заграбятъ повторно

строкрили пеперуди, бръмчатъ бръмвари съ тежки златоземни крила; обаждатъ се притаени шурчета, прескачатъ дългокрили скакалки.

На длѣжъ и на ширѣ грѣятъ безчетни свѣтулки на скласили класове; стелятъ се мрежи на заходящи зари, отпускатъ се свилени коси на тиха лѣтна нощъ.

Ив. Кириловъ.

Добруджа. Сега, следъ 22 дни, тоя човѣкъ, честитъ дочека освобождението на лото си, изровилъ гилзитѣ ги предалъ на българската военна индустрия.

* На 4. декемврий 1940 въ Германия се чествуватъ десетгодишнината отъ откритието на противотетонския румъ отъ професоръ докторъ Емилъ Берингъ.

* Въ сѣщия день, въ ния се чествуватъ петдесетгодишнината отъ откриване тиводифтеритния серумъ крѣтъ отъ докторъ Кимто.

* Презъ м. ноемврий 1940 се чествуватъ 50-годишнината отъ създаване първата българска кооперация (наречена „Рало“) въ с. Мирково, Пирско отъ Тодоръ Йончевъ, тоя учителъ въ това село.

* Българитѣ отъ селото Добруджа, около 65,000 брой, до 5. декем. 1940 се изселиха въ България.

* Въ София, презъ ноемврий и декемврий 1940 г. се укрѣа нѣколко художествени ложби. Всички изложби са заха голѣмия напредѣкъ рисуналното ни изкуство.

* Писателитѣ ни, които придружаваха освободителни войски въ Добруджа презъ септемврий 1940 год., сега даватъ впечатленията си отъ сказки. Но това е само София.

* Презъ ноемврий 1940 се помина въ София Саво Дацовъ, виденъ обществен стопански деятелъ и предѣтель на естествоизпитателскитѣ при Българската академия на наукитѣ.

* Презъ сѣщия месецъ върши 80-годишнината възражъ бодрата и деятелна общественица и писателка Екатерина Петкова Каравелова, съпруга на Любенъ Каравеловия бр. Петко.

* Презъ сѣщия месецъ разгласи, че въ Рилския манастиръ е открито подзе-Допущатъ, че въ него, би, ше се намѣрятъ укрѣи монастирска библиотека.

* На Архангеловденъ въ то читалище „Арх. Михаилъ“ навърши 84 години отъ основаването си.

* Въ Шуменъ се строи нови обществени сгради: нѣчно управление, инженерпалата и пощенска палата

* На 5. декемврий 1940 въ гр. Прага, Чехия, почина на 60 год възраст прочу-ятъ цигуларъ Кубеликъ.

* Презъ 1940 г. се навърши сто години отъ ра-нето на войводата Стефанъ Караджа.

* Наскоро ще се отпраз-стогодишнината отъ смър-на великиятъ руски поетъ Лермонтовъ. Първата му творба е стихотворение „Смъртъта на Пушкина“ което си създаде доста не-ятности. Участвувалъ въ колко дуела, отъ кждето шла и смъртъта му едва-годишенъ. Едното отъ най-лѣмитѣ му творения е „Горна нашето време“.

За деньтъ, въ който ще извърши отпразнуването, приготвени 300 клишетата картини, които ще изобразаватъ моменти отъ неговите произведения.

* Тридесетъ и шестъ години италиянецъ Камини, дълги опыти и проучвания изработилъ самолетъ перка.

* На 7 т. м. въ София откри работническия университетъ, целта на който е повдигне образованието българскитѣ работници.